

Asia: VM/674/00.01.00.01/2018

Maakuntien digi-yhtenäis[ohjaus]politiikka ja sen toimeenpanosuunnitelma vuosille 2018-2022

Lausunnonantajan lausunto

Pyydämme lausuntoa sekä asiakirjan nimestä, sisällöstä että liitteistä. Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö: Maakuntien digi-yhtenäis[ohjaus]politiikka ja sen toimeenpanosuunnitelma vuosille 2018-2022

LVM Lausunto luonnosasiakirjasta: Maakuntien digi-yhtenäis[ohjaus]politiikka ja sen toimenpidesuunnitelma vuosille 2018-2022

Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua. Tämä lausunto on annettu lausuntopalvelu.fi välityksellä.

Yleistä

Digitalisaatiolla eli toiminnan kehittämisellä, parantamalla tiedon kulkua ja saanti, palveluja ja vuorovaikutusta, on aivan keskeinen rooli maakuntaudistus ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamishankeen kokonaisuuden, vaikuttavuuden ja toteutumisen kannalta.

Valtiovarainministeriö on laatinut asiakirjan: Maakuntien digi-yhtenäis[ohjaus]politiikka ja sen toimeenpanosuunnitelma vuosille 2018-2022. Asiakirja on erittäin tarpeellinen sen linjatessa maakuntien digi-ohjausta ja eri toimijoiden rooleja ja vastuita ohjaukseen liittyen.

Yleisesti voidaan todeta, että ohjauksen onnistumisen keskeisinä elementteinä ovat yhtenäisen ohjauksen ja tätä kautta yhtenäisen toimintamallin luominen maakuntien suuntaan,

tilannetietoisuus ja sen ylläpito sekä toiminnan mittaaminen ja sanktiointi. Liikenne- ja viestintäministeriön näkemyksen mukaan asiakirja pitää sisällään edellä mainitut elementit, mutta vaatii vielä tarkennuksia käytännön toteuttamisen osalta.

Seuraavassa Liikenne- ja viestintäministeriön kommentin luonnosasiakirjaan.

Kommentit lausuttavaan asiakirjaan

Luku 1 Johdanto - ei kommentoitavaa

Luku 2 Ohjausmallista ja maakuntien yhteistyöstä

Alaluku 2.1 Maakuntien digilinjaukset

Periaate 5) Palvelemme myös häiriötilanteissa sekä Periaatteen 6) linjaus: Tarjoamme digineuvontapalveluita tukemaan asiakkaan 24/7 tiedonsaantitarvetta ovat vahvoja lupauksia joiden toiminnallisuus ja resursointi tulee varmistaa.

periaate 9) Nimeämme palvelulle ja sen toteutukselle omistajan ei vastaa asiasisältöä. Sisältö kuvaa enemmänkin palvelujen kehittämisen periaatteita.

Alaluku 2.2 Maakuntien digi-kokonaisohjausmallista

LVM:n hallinnonalan näkemyksen mukaan on hyvä, että asiakirja velvoittaa yhteistyöhön maakuntatasolla. LVM:n osalta tämä tarkoittaa esimerkiksi Maakunnan liikenteen tehtävien järjestämisestä muodostettavilla 9 tienpito-alueella - yhteinen toimintamalli onkin näiltä osin hyvinkin toivottavaa.

Yhtenäiskulttuuri toivottavasti näkyy myös Maakuntien käyttämien tietojärjestelmien, kuten taloushallinnon järjestelmien, osalta.

Luku 3 Toimeenpanosuunnitelma

Toimeenpanosuunnitelma on kuvattu numeroiduilla toimenpiteillä (18 toimenpidettä), joissa kussakin on viittaus luvun 2 digiperiaatteisiin, lueteltu vastuutahot sekä muut osallistuvat tahot, kerrottu aikataulu ja kuvattu toimenpiteet.

Viittauksissa digiperiaatteisiin on LVM:n näkemyksen mukaan puutteita ja toisaalta on harkittava, onko lainkaan tarvetta yksilöidä mihin periaatteeseen kukin toimenpide kytkeytyy.

Esimerkiksi: toimenpide 1 kytkeytyy näkemyksemme mukaan myös periaatteeseen 6, toimenpide 5 lisäksi periaatteisiin 2, 5 ja 6, toimenpide 6 lisäksi periaatteeseen 5, toimenpide 8 lisäksi periaatteisiin 1 ja 9, toimenpide 10 lisäksi periaatteisiin 2, 4, 5, 7, 8 ja 9 toimenpide 11 lisäksi periaatteisiin 1 ja 3, toimenpide 12 lisäksi periaatteisiin 7, 8 ja 9, toimenpide 13 lisäksi periaatteeseen 5, toimenpide 14 lisäksi periaatteisiin 3, 5 ja 9, toimenpide 15 lisäksi periaatteisiin 3, 5 ja 9, toimenpide 16 lisäksi periaatteisiin 1, 2, 3 ja 7.

Lisäksi on tarkennettava useassa toimenpiteissä toimenpiteeseen osallistuvat tahot (ministeriön näkökulmasta).

Esimerkiksi toimenpiteet 1 muissa osallistuvissa tahoissa mainitaan: Valtiovarainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, sisäministeriö, VRK, Kela, THL, Vimana Oy, SoteDigi Oy. Toimenpiteen kuvauksessa taas mainitaan: Maakunta- ja soteuudistuksen digimuutosohjelma sekä maakunnat yhdessä ministeriöiden, Kelan, virastojen, ja palvelukeskusyhtiöiden kanssa...

Tarkoitetaanko jälkimmäisessä edellä mainittuja ministeriöitä: Valtiovarainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, sisäministeriö, vai yleisesti ministeriöitä. Oletus on, että yleisesti ministeriöitä, koska kappaleen lopussa on lause: Kukin ministeriö huolehtii toimialaansa koskevien digi-ohjauksen toimenpiteiden toimeenpanosta hallinnonalallaan.

Kysymys kuuluukin, että ovatko muutkin ministeriöt osallistuvia tahoja vai eivät? Sama ongelma on myös ainakin toimenpiteissä 3, 6, 7, 9, 12, 17 ja 18.

Liikenne- ja viestintäministeriön näkemyksen mukaan toimenpiteen 6 osalta myös Viestintäviraston Kyberturvallisuuskeskus on muu osallistuva taho.

Liite 1 - ei kommentoitavaa

Liite 2 Yhtenäispolitiikan perusteet

Liitteessä on määritelty asiakas seuraavasti: maakunnan asukasta, että maakunnan alueella toimivia yrityksiä ja muita yhteisöjä. Liitteen 2 keskeinen ongelma tai puute on, että sen kaikissa alaluvun sisällöissä näyttää yritykset ja yhteisöt unohtuvan täysin. Asiakas näyttäytyy liitteen 2 kontekstissa lähes poikkeuksetta asukkaana, kansalaisena.

Yritykset ja yhteisöt toimivat usein myös useamman tulevan maakunnan alueella ja tässä kontekstissa juurikin he kohtaavat eri toimintatapoja ja palvelun toteuttamisen malleja. Tässä kontekstissa maakuntien juurikin tulisi pystyä asiakaslähtöisyyteen, yhteistyöhön keskenään ja asiakkaan kanssa sekä digitalisaation kautta kehittämiseen, joka ei hämmennä asiakasta vaan hyödyntää yhtenäisillä palveluilla ja toimintamalleilla.

Liite 3 Investointien arviointimenettely, maakuntien digi-yhtiöiden ohjaus, arkkitehtuuriohjaus, hankehallinta sekä riskienhallinta

Kuva 3:

Ilmeisesti kuvan 3 vaiheiden numerointi ei ole tarkoitus olla myös prosessin kronologinen vaiheistus. Jos vaiheistus on tarkoitettu kronologiseksi järjestykseksi, on kuvassa puutteita tai haasteita. Liikenne- ja viestintäministeriö esittääkin tämän tyyppisten kuvausten tekemistä ns. uimaratamalleina, joissa toimijat, aika ja toiminnallisuudet ovat helpommin hahmotettavissa.

Kuva 4:

Kuvan tarve jää epäselväksi, kun kuva 3 jo antaa mahdollisuuden yhden maakunnan digipalvelun kehittämiselle.

Liite 4 - ei kommentoitavaa

Liite 5 Maakuntien yhteisten kansallisten digipalveluiden tiekartta vuoteen 2020 ja keskeiset tietovarannot

Kuvien numerointi jatkuu liitteestä 4.

Asiakirjan sekä liitteen otsikointi ja kuvien sisältö ja osassa otsikointi eivät ole synkronissa. Tämä voi olla myös tarkoituksellista, mutta ainakin osissa kuvia tulisi kuvan otsikkoa tässä tapauksessa muuttaa. Esimerkiksi Kuva 3 Maakuntien kansalliset yhteiset palvelut vuoteen 2020 - ylätaso - kuvassa esitetään vuoteen 2023 ja sama tilanne kuvissa 5, 6, 7, 8, 9 ja 10.

Liite 6 Strategisiin kyvykkyyksiin liittyvät kehitystoimenpiteet vuoteen 2020

Kuvien numerointi jatkuu liitteestä 5.

Sama tilanne vuosilukujen osalta kuin liitteessä 5.

Vuorinen Mika
Liikenne- ja viestintäministeriö - Konserniohjausosasto